

Landelijke regelgeving Openbare Verlichting en de gemeente Lochem

We zijn in Nederland niet verplicht tot het plaatsen van openbare verlichting. Wel moeten we, als er een lantaarnpaal staat, deze goed onderhouden.

Aansprakelijkheid (Burgerlijk Wetboek)

De wegbeheerder kan op basis van boek 6 van het Burgerlijk Wetboek (BW) aansprakelijk worden gesteld voor letsel en schade. Dit kan wanneer de openbare verlichting niet voldoet aan de eisen die men in de gegeven omstandigheden daaraan mag stellen (artikel 6.162 e.v. en artikel 6.174). Het aansprakelijkheidsbeginsel heeft alleen betrekking op de functie van verkeersveiligheid van de openbare verlichting. De sociale veiligheid en leefbaarheid blijven hierbij buiten beschouwing, voor zover ze geen invloed hebben op de verkeersveiligheid.

Het gaat hierbij om risicoaansprakelijkheid. De weggebruiker hoeft niet de schuld van de wegbeheerder aan te tonen, maar de gevaarlijke toestand van de weg(uitrusting) en het daardoor intreden van het gevaar. De gemeente dient in voorkomende gevallen aan te tonen dat haar, zowel op het gebied van verlichtingskwaliteit als wat betreft het onderhouden van de verlichtingsinstallatie, in redelijkheid niets te verwijten valt.

Aanbeveling/Richtlijn Openbare Verlichting

In Nederland zijn we niet verplicht om te verlichten. De huidige landelijke richtlijn bij het opstellen van dit beleid, is de NPR13201/A1. Deze geeft een advies over de hoeveel licht op straat. Dit hangt af van de locatie, het soort weg en de hoeveelheid verkeer. We mogen van de richtlijn afwijken en dat doen we in de gemeente ook. Net als in de omliggende gemeenten. We verlichten op maximaal 75% qua lichtsterkte. Per situatie wordt bekeken wat bij de bestaande mastafstanden haalbaar en wenselijk is. We hebben als doelstelling vanuit het landelijk Energieakkoord om in 2020 20% en in 2030 50% energie te besparen ten opzichte van 2013.

In de NPR13201/A1 is ook een additionele eis opgenomen, namelijk de E-verticaal. Dat wil zeggen hoeveel licht er op 1,5m hoogte is op een verticaal punt. Dit is echter een waarde die door heel veel factoren beïnvloed wordt. Denk maar aan het licht van etalages, koplampen van auto's, licht vanuit woningen e.d. Deze zijn allemaal van invloed op een 1,5m hoogte buiten op straat. Dus is deze waarde lastig te meten. Daar komt bij dat de eis in de richtlijn dusdanig hoog is, dat we veel meer lichtmasten op straat krijgen. Dat is niet wenselijk.

Per situatie wordt bekeken wat de best haalbare situatie is. Er worden geen lantaarnpalen bijgeplaatst.

Gelijkmatigheid

De gelijkmatigheid geeft aan hoe goed het licht over het wegdek is verdeeld. Deze gelijkmatigheid is op sommige locaties wel belangrijk zoals in centrum-, woongebieden en op doorgaande wegen. Hoe beter de verdeling is, hoe minder zwarte vlekken er op de weg zijn en hoe beter we met een lager lichtniveau toe kunnen. Dit kan van belang zijn voor de sociale veiligheid, maar bij snelverkeer ook om een effect van licht-donker-licht (zon tussen de bomen door) te voorkomen.

Bij vervangingen wordt altijd een lichtplan gemaakt en is het streven de gelijkmatigheid zo goed mogelijk te krijgen op die locaties waar dit wenselijk is. Uitgangspunt hierbij is de bestaande mastafstand.

Foto: Deventerweg in Laren. Licht is gelijkmatig over de weg verdeeld zodat er geen zwarte vlekken zijn.

Politiekeurmerk Veilig Wonen

Het Politie Keurmerk Veilig Wonen (PKVW) wordt veel gebruikt door projectontwikkelaars. Het is geen verplicht Keurmerk. Veel gemeenten hanteren het keurmerk niet (meer). Het Keurmerk bestaat uit drie certificaten (Beveiligde Woning, Veilig Complex en Veilige omgeving). Er wordt een onderscheid gemaakt tussen bestaande en nieuwbouw. Van belang voor de gemeente is het keurmerk Veilige Omgeving.

Het certificaat zegt onder andere wat over de openbare verlichting. Zo moeten achterpaden verlicht worden en ook moet de richtlijn voor de openbare verlichting volledig aangehouden worden.

De gemeente hanteert, voor wat betreft de openbare verlichting, niet het certificaat Vellige Omgeving en dus niet het Politie Keurmerk Veilig Wonen.

We verlichten achterpaden niet als deze van de gemeente zijn. Vaak zijn de achterpaden echter van een woningbouwvereniging.

Foto: Laakweg in Almen. Achterpad dat niet verlicht wordt door de gemeente.

Projectontwikkelaars gebruiken het PKVW vaak als een verkoopargument. Op een woning met het keurmerk Beveiligde Woning kunnen inwoners korting krijgen op hun verzekeringspremie. Projectontwikkelaars kunnen op de nieuwbouwprojecten wel een PKVW Beveiligde Woning afgeven, maar zonder het certificaat Veilige Omgeving (openbare verlichting). De inwoners hebben dan toch recht op korting op hun verzekeringspremies.

Keurmerk Veilig Ondernemen (KVO)

Er is voor winkelcentra of bedrijfsterreinen een Keurmerk Veilig Ondernemen. Dit is een vrijwillig keurmerk, er is geen verplichting een keurmerk aan te houden. Bij het keurmerk werken ondernemers, brandweer, politie en gemeenten samen aan een set structurele maatregelen waar verlichting onderdeel van uitmaakt. Er zijn geen normen of verplichtingen. In onze gemeente hanteren we geen Keurmerk Veilig Ondernemen. Mocht die er op termijn toch komen, dan wordt qua verlichting dit beleidsplan 'Licht in de openbare ruimte' leidend.

Installatieverantwoordelijkheid

De openbare verlichting is onder de grond aangesloten op het netwerk van Liander. Boven de grond dient elke gemeente een installatieverantwoordelijke en diverse andere personen aan te wijzen om volgens de NEN 3140 'Bedrijfsvoering van elektrische installaties- Laagspanning' te zorgen voor de veiligheid bij het werken aan elektrische objecten in het laagspanningsgebied. Voor het ondergronds netwerk is de netbeheerder Liander verantwoordelijk.

In de gemeente Lochem is de installatieverantwoordelijkheid bij de aannemer neergelegd. De gemeente ziet erop toe dat de aannemer zicht aan haar verplichting houdt.

Beleidsuitgangspunten gemeente Lochem:

- Qua lichtsterkte verlichten op maximaal 75% van de richtlijn behalve in centrum en in uitgaansgebieden, daar staat wat meer licht;
- Geen eis voor verticale verlichtingssterkte aanhouden;
- Zo goed mogelijke gelijkmatigheid in centrum- of woongebieden en belangrijke doorgaande wegen waarbij bestaande mastafstand leidend is;
- Voor wat betreft de openbare verlichting houden we geen Politie Keurmerk Veilig Wonen aan en ook geen Keurmerk Veilig Ondernemen;
- Installatieverantwoordelijk is bij aannemer ondergebracht.